

(Ne)spregledano iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije

HEDKINA PEŠČINSKA ČEBELA (*ANDRENA HEDIKAE*)

Besedilo in foto: Andrej Gogala

Hedkina peščinska čebela (*Andrena hedikae*) je mediteranska vrsta peščinske čebele, ki jo je leta 1934 v reviji *Prirodoslovne razprave* opisal Evgen Jaeger. V Sloveniji je znana le po štirih tipskih primerkih, ki jih je Jaeger zbral pri Podčetrtku in so shranjeni v njegovi zbirki, ki jo hrani Prirodoslovni muzej Slovenije. Verjetno je, tako kot najbližje sorodnice, vrsta, ki obiskuje predvsem kobulnice in križnice. Dejavna je v dveh generacijah, ki letata aprila in maja ter od junija do avgusta. V Sloveniji te vrste po Jaegru ni našel nihče več.

Dr. Evgen Jaeger (1892–1959) je bil zdravnik v Podčetrtku in ljubiteljski entomolog. Vrsto *A. hedikae* je poimenoval v čast svoje žene Hedike. Nekateri so zmotno menili, da jo je imenoval po nemškem entomologu Hansu Hedickeju, zato so ime čebele pisali kot *A. hedickae*, kar pa je sedaj nepravilno tudi po kodeksu zoološke nomenklature, saj se ne sme spreminjati korena prvotnega imena. Jaegrova zbirka kožekrilcev je edina zgodovinska zbirka te skupine žuželk v našem muzeju. Zbiral je predvsem v Podčetrtku in njegovi okolici, največ v tridesetih in štiridesetih letih 20. stoletja. Bil je v stikih s tedanjimi vodilnimi strokovnjaki za kožekrilce, ki so mu določili nekatere primerke in tudi opisali nove vrste po primerkih, ki jih je zbral. Njegova zbirka je dragocen dokument, ki prikazuje bogastvo lokalne favne tedanjega časa. Mnogih vrst, ki so takrat živele v dolini Sotle, danes ne moremo več najti.

Eden izmed štirih primerkov hedkine peščinske čebele, ki jih je Jaeger označil kot tipske, torej tiste, po katerih je opisal vrsto. Takrat še ni bilo v navadi, da bi izbrali en sam primerek, označen kot holotip. To je danes pri opisu novih vrst obvezno, saj se lahko zgodi, da so med več primerki zastopane različne vrste, kot take razpoznane šele kasneje. To pa povzroči nejasnost, kateri vrsti pripada ime iz opisa.

MUZEJSKA ZBIRKA BOBROV

Besedilo: Mojca Jernejc Kodrič

Sedmega aprila obeležujemo Mednarodni dan bobra, ki je namenjen ozaveščanju javnosti o pomenu bobra v naravi. S svojo dejavnostjo namreč povečuje pestrost obrežnih in vodnih habitatov ter s tem biotsko raznovrstnost. Bobru pa v preteklosti ni dobro kazalo, saj ga je človek pretirano lovil. Na začetku 20. stoletja je v Evropi živelo samo še okoli 700 bobrov. S pomočjo varstvenih ukrepov in številnih ponovnih naselitev si je vrsta številčno opomogla. Na območju Slovenije je bil bober iztrebljen verjetno nekje v 18. stoletju. K nam se je ponovno razširil iz Hrvaške, kjer so med letoma 1996 in 1998 naseljevali bobre iz Bavarske. Od leta 1998 naprej je tako zopet začel naseljevati naše vodotoke. Sčasoma se je ustalil v porečjih Krke, Kolpe, Save, Sotle, Drave in Mure. V zadnjih letih se je iz vzhodne Slovenije razširil tudi ponekod v osrednje in severozahodne predele države.

Prirodoslovni muzej Slovenije v zbirki sesalcev hrani 39 primerkov bobrov. Razen enega primerka kanadskega bobra (*Castor canadensis*) zbranega v ZDA vsi pripadajo evrazijskemu bobru (*C. fiber*). V zbirki je od primerkov večinoma shranjena lobanja, nekaj je tudi kož, celotnih okostij in dermoplastičnih preparatov. Prirodoslovni muzej Slovenije ima po zakonodaji prednostno pravico pri prevzemu mrtvih bobrov, saj gre za zavarovano vrsto sesalcev. Zbrani so bili predvsem s porečij Krke in Drave, v manjši meri tudi z Mure, Sotle in še nekaterih drugih vodotokov. Najstarejši primerek v zbirki je dermoplastični preparat bobra iz leta 1902. V stari inventarni knjigi muzejske zbirke je pri primerku kot mesto izvora navedena reka Elba (Laba) v Nemčiji. Zapisano je, da je bil v muzej sprejet po grofici Reinski iz mesta Dessau. *

Na začetku 20. stoletja je v Evropi živelo le še okoli 700 bobrov. Od tega se jih je približno dvesto ohranilo na reki Labi v Nemčiji, od koder izvira tudi muzejski preparat iz leta 1902. (foto: Ciril Mlinar Cic)